

Olav og Emma Duuns hus

Bygningshistorisk undersøkelse og restaureringsforslag for to rom i annen etasje

Utført av Bente Bjerknes og Ragnar Kristensen, Yttersø gård
for Olav og Emma Duuns Stiftelse
November 2009

Revidert 09.12.2009

Formålet med arbeidet.....	2
Eiendomshistorie	2
Bygningshistorie.....	4
Bygningsantikvarisk valg.....	5
Anbefaling.....	5
Farger interiør.....	6
Tilstand og tiltak - forslag.....	7
Registrering av eks. interiører.....	9
Avdekking av gamle interiører.....	11
Fasadekonsekvenser ved tilbakeføring.....	14
Tegninger, oppmåling, forslag vinduer.....	16
Kilder	23

Formålet med arbeidet.

Denne undersøkelsen er utført etter henvendelse fra stiftelsen Emma og Olav Duuns hus vedrørende tilbakeføring av to værelser i annen etasje i Duunfamiliens hus, Olav Duuns vei 20, Holmestrand. Værelsene ligger i gavlene retning øst – vest. Værelsene ble i hovedsak innredet til nåværende utseende i 1979 noen år etter at stiftelsen overtok huset (stiftelsen formelt opprettet i 1976 og formelt tilskjøtet 1979). Værelsene fremstår nå helt modernisert med unntak av dørbladene som er opprinnelige. Moderniseringen ble påbegynt av midlertidig eier Tysland og videreført i forbindelse med at stiftelsen hadde behov for bruks- og overnattingsrom.

Da denne undersøkelsen tok til var det ikke kjent hvorvidt værelsene hadde fungert som rene loftsrom eller som oppholdsrom med dertil egnet innredning i Emma og Olav Duuns tid. Undersøkelsen avdekket at værelsene var relativt godt bevart som boligrom bak det moderniserte ytre. Det er derfor laget en plan for tilbakeføring. Undersøkelsens resultater innebærer et valg mht det vestre rommets innredning.

I den grad en tilbakeføring av værelsene vil berøre andre deler av bygningen må konsekvensene i så måte også være klarlagt. Vi har derfor brukt en del tid på å klarlegge bygningshistorien relatert til fasader og vinduer. I løpet av den prosessen er det kommet frem en del materiale som ikke er direkte relevant til akkurat dette oppdraget, men som tilfører historien om huset noen nye momenter og kan danne en nyttig bakgrunn for valg som må gjøres nå og senere. Derfor har vi tatt med opplysninger som ikke nødvendigvis har direkte relevans til dette oppdraget.

Innredningsarbeidene som forutsettes etter undersøkelsen er ikke søknadspliktige etter Plan og bygningsloven. Huset er ikke regulert, men det er likevel meldeplikt for arbeider som berører fasaden. Bytte av vinduer i annen etasje fra eksisterende format og inndeling til opprinnelig vindustype forutsetter at arbeidet meldes til kommunen. Arbeidet er imidlertid ikke søknadspliktig så lenge det dreier seg om dokumentert tilbakeføring til en tidligere tilstand.

Takk til styreleder i stiftelsen Marit Maurstad, tidligere styreleder Ragnhild Vestby og Johan Dahl (etterkommer etter bruker i begynnelsen av 1900-tallet) for verdifull informasjon og dokumentasjon.

Eiendomshistorie

Eiendommen har i dag adresse Olav Duuns vei 20 og gårds og bruksnummer 78/59 (før 1902 festet parsell under 78/1). Matrikelnummer fra 1914 var 78/6. Opprinnelig navn på eiendommen var Fjeldhøi, men med Olav Duuns bruks- og eiertid ble navnet endret til Fjeldvang. Inntil 1902 lå parsellen under gården Ramberg. Eiendommen lå til Botne kommune frem til 1964 da Botne ble slått sammen med Holmestrand. Botne kommunes byggesaksarkiv er beklageligvis ikke tilgjengelig og antas å ha bortkommet eller blitt destruert ved kommunesammenslåingen. Opplysninger om eiendommens historie kan imidlertid leses ut av pantebøkene for Botne (Mellom-Jarlsberg). Faktisk byggeår for hovedhuset er ukjent, men antas å være ca. 1900.

Byggmesteren som satt opp huset var sannsynligvis Anders Larsen Hegg (Hæg), født i Hillestad i 1879, død i 1917 som et av de første ofrene for spanskesyken. Han var da gift og bodde i nåværende Olav Duuns vei 1 som han antagelig bygget i 1901-02.

Første eier av landstedet Fjeldhøi antas å være gårdbruker Lars Johan Larsen Kvan fra gården Kvan søndre i Botne. Han var født i 1859 og gift med Kristine (ikke oppført i 1900-tellingen).

De hadde to døtre og en sønn. Det er mulig at Larsen Kvan overtok eiendommen med allerede oppførte bygninger i 1902. Daværende eier av gården Ramberg med underliggende sommersted Fjeldhøi, Maren Hansen Ramberg, kan ha fått sommerhuset satt opp for utleie. Så langt har vi sporet historien om Fjellhøi/Fjeldvang ned til året 1902.

I 1902 ble parsellen skjøtet til Larsen Kvan fra Maren Hansen Ramberg. Hun er oppført i folketellingen som selvstendig gårdbruker og eier av Ramberg gård, bosatt i Drammen og født i 1835. Samme år utstedte Larsen Kvan en obligasjon på kr 7000,- til Hansen Ramberg og året etter en for kr 1000,-. I 1903 foretok Botne kommune utpanting for skyldig herredsskatt hos Hansen Ramberg og overtok obligasjonen på 7000,-, Larsen Kvan utstedte i 1908 en obligasjon på kr. 8000,- til Hypotekbanken, som senere ble innfridd. I 1909

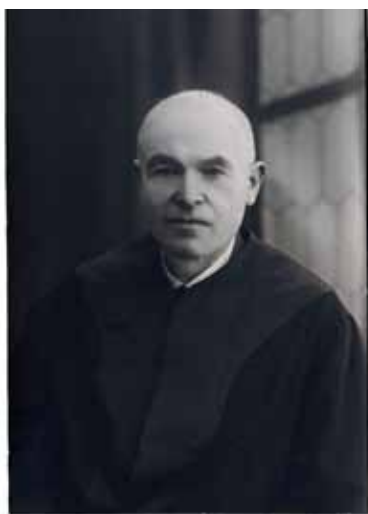

Bilde fra sommerhusperioden som viser østfasaden med opprinnelige vinduer. Fotografiet tilhører Johan Dahl.

inngikk Larsen Kvan en 99-årig grunnleiekontrakt på parsellen hvor villaen er oppført mot en årlig avgift på kr. 5,-. Han forbeholdt seg panterett i villabebyggelsen. I 1909 utstedte Larsen Kvan en obligasjon til Botne sparebank på kr 3 500,- mot pant i villabebyggelsen på parsellen.

Villaen ble på denne tiden leiet/brukt som sommerhus av Johan Pedersen, opprinnelig fra Våle. Han drev Holmestrand jern og fargehandel (som senere ble overtatt av Helgeland, Drammen). Hans kone het Jeanette, født Hvistendahl (datter av skipper og reder Hans Georg Hvistendahl). Sønnen Sigurd Dahl (født 1894) er avfotografert foran Fjeldhøi på denne tiden og på bakgrunn av formodet alder etter fotografiet er det rimelig å tro at familien fra Holmestrand leiet Fjeldhøi som sommerhus i årene rundt 1910-12. Sigurd Dahls sønn Johan Dahl har en rekke fotografier som viser utsnitt av Fjeldhøi på denne tiden. Hans familie kalte sommerhuset for Rambergvillaen. Den neste familien som knyttes til eiendommen er Duun.

Olav Duun begynte som lærer ved Ramberg skole i 1908. Ramberg skole lå på nedsiden av dagens E-18 og ble senere flyttet til Reidvintunet i Hillestad. Familien Duun bodde et eller to år i skolebygningen før de flyttet ut mot kanten av Rambergfjellet.

Ivar Midlang bevirket til at Duun kunne kjøpe en part i eiendommen i 1914.

Fjellvang ca 1915-16, men hennes opplysning er preget av noe usikkerhet (se notat etter telefonsamtale i stiftelsens arkiv).

I 1914 ble part i parsellen solgt til Olav Duun for kroner 3500,- og en obligasjon ble utstedt til Ivar Midlang for beløpet. Handelen ble godkjent av Larsen Kvan som hjemmelsinnehaver. Fra dette året fikk eiendommen navnet Fjeldvang og matrikelnummer 78/6. Ivar Midlang var en av Duuns to nære venner i Holmestrand (født 1882, Vik i Sogn og Fjordane). Midlang var rundt 1900 student og ivrig målmann. Utsending fra Studentmållaget til målmannsstevnet i Oslo

i 1906 hvor Noregs Mållag ble stiftet. Han virket senere som overrettssaksfører i Holmestrand.

I 1922 var Lars Larsen Kvan død og enken Kristine Kvan som satt i uskiftet bo solgte da sin part i eiendommen til Olav Duun for kr. 5 600,- (formodentlig for villabebyggelsen). I Olav Duuns eiertid ble det gjort få endringer på bygningen. Noen endringer ble utført etter at Emma Duun ble enke og en del arbeider ble gjort på 1970-tallet, muligens også i siste halvdel av 1960-årene etter at Tysland kom inn i bildet.

Foto fra sommerhusperioden da familien Dahl benyttet huset. Legg merke til sydvinduet. Foto tilhører Johan dahl.

- Jeg har pleuritt, kona har bronkitt, dattera har gulsott, men katta er frisk!, siterer Høyskolen i Vestfold i sin websideartikkel om dikteren. -Her på "Fjellvang" sat han ved kjøkenbenken eller i stova og skreiv bøker av verdsformat, fortsetter artikkelen.

Familien Duun leide først et sommerhus, Granheim, av Røge Jacobsen ca 1910, nåværende Olav Duuns vei 1, og deretter Fjeldhøi/Fjeldvang ca 1914 av Larsen Kvan. Begge husene skal ha hatt likhetstrekk og skal være satt opp av samme byggmester. Granheim er imidlertid for mye ombygget til at det er mulig å benytte den som parallell i denne sammenhengen. Olav Duuns brordatter født 1910 mener å huske at familien Duun flyttet inn på

Over: Foto av uvisst alder. Muligens fra 1960-tallet? Her sees det opprinnelige gavlvinduet sammen med yngre vindu i første etasje.

Over til venstre: Interiørfoto fra sommerhusperioden (foto tilhører Johan Dahl). Over til høyre: Johan Dahls far som ung mann foran østfasaden. På denne bakgrunnen kan fotografiet dateres til tiden rundt 1910-12. Legg merke til det opprinnelige vinduet i første etasje (kjøkkenet).

Bygningshistorie

Huset er i halvannen etasje utført i maskinlaft av 60x160mm bord, opprinnelig uten kledning med annen etasje utkraget. Laftenovene er utoversvunget mot raftet og takutstikket langt med profilerte taksperreender. Det har antagelig vært noe mer dekor under gavlene. Mot fjorden er en sideplassert loggia som inngår i grunnplanen - med kjeller under. Enkel rektangulær grunnflate men eksteriørmessig brutt av den tverrgående gavlen til den ene siden av huset. Over første etasje fremstår østgavlen fremskutt i forhold til den tverrliggende bygningskroppen.

Asymmetrisk, høyreist, opprinnelig med store vindusflater i trefags krysspost i hovedgavlen og i første etasje. Mindre tofags vinduer i halvetasjens andre rom med lavere knevegger. Stilmessig et uttrykk for en forenklet dragestil eller nasjonal stil med røtter i tidens romantisering av norsk bondekultur basert på sveitserstilen. Grunnplanen er enkel og utnytter grunnflaten maksimalt. To stuer, kjøkken og trapperom i første etasje. Gang, to kammer, kott og to stuer eller soverom i den øvre halvetasjen. Det er ikke umulig at det dreier seg om ferdighus fra Strømmen trevarefabrikk.

Senere (kanskje så sent som 1960-tallet) ble det lagt kledning på første etasjes yttervegger og første etasjes opprinnelige høyere krysspostvinduer ble erstattet med trefags vindusbånd. Skomaker og Duunbiograf Tysland tok i 1965 kontakt med Emma Duun og skal ha hjulpet enken med bygningsmessige forhold inntil hun døde i 1971 og Tysland midlertidig ble eier av eiendommen på grunnlag av et testamente som senere ble underkjent av retten.

En del arbeider ble utført i hans bruks- eller eiertid fra 1971 til 1976. Første etasje fikk innsatt trefagsvinduer uten krysspost før 1976, kanskje i annen halvdel av 1960-årene? Annen etasjes gavlfronter mot øst og vest fikk tilsvarende trefags vinduer i 1976, men hadde frem til da beholdt de opprinnelige høye trefags krysspostvinduene. Lafteveggene ble forsterket med strekkfisker og gjennomgående bolter. Gavlveggene ble isolert og kledd med Møllestuepanel. Ellers ble rommene stående med eldre overflater inntil 1979. Oppussingen ble fullført av stiftelsen som hadde behov for et værelse hvor prisvinnere kunne bo de foreskrevne tre ukene i forbindelse med tildelingen av Duunprisen.

Oppussingen av de to gavlværelsene var så omfattende at alle eldre spor etter opprinnelig innredning ble tildekket (med unntak av dørene). Begge rommenes yttervegger og himlinger ble utlektet med 50x50mm lekter og etterisolert med steinull. Veggene ble påsatt Møllerstuepanel og himlingen 12mm Takessplater (60x120cm). 6 mm halvharde plater og vinyl på gulvet.

En del år senere ble de sekundære vinduene i første etasje skiftet ut i samme lave format/inndeling uten krysspost og det ble utført en rekke reparasjoner av råteskadde bunnsviller og gulv i første etasje. Det ble gjennom 2000-tallet utført et formidabelt arbeid av stiftelsen for å sikre bygningen og utbedre alvorlige skader. En konsekvent tilbakeføring av bygningen innebærer at noen av valgene fra denne perioden debatteres og eventuelt gjøres om.

Bygningsantikvarisk valg

Å tilbakeføre fra bygningsmessige endringer utført 1971 og frem til i dag byr ikke på vanskelige antikvarisk valg. Innredningene har ikke antikvarisk verdi da de ikke relateres til Duunfamilien eller tidligere eiere og brukere. Heller ingen arkitektonisk eller byggeskikkmessig bevaringsverdi. Innredningen av de to værelsene i annen etasje er kulturhistorisk vært alminnelig og innebar uheldige isolasjonsarbeider bygningsteknisk sett. Perioden som kan avdekkes har derimot stor antikvarisk verdi ut fra flere ulike målestokker.

Vi har lagt vekt på at bygningen bør fremstå som et minne om og uttrykk for Duunfamiliens bruk og eierskap. Det er først og fremst denne perioden som gir bygningen historisk verdi. Dernest husets historie som sommehus for byborgere i Holmestrand frem til 1914. Vurderinger bør da gjøres først og fremst ut fra autentisitetshensyn i relasjon til denne perioden.

Rommet mot vest ble i 1950-årene kledd med faspanel og malt et strøk som sto frem til Møllerstuepanelet avløste denne kledningen. Kledningen tilsvarer den innvendige kledningen på kjøkkenet i første etasje. Panelet kan sannsynligvis knyttes til Emma Duuns eiertid etter ektemannens død (1939). Vi mener likevel ikke panelet har kvaliteter som veier tungt mot å fjerne det til fordel for overflatene som er tildekket. Lafteveggene har opprinnelig maling bevart antagelig kun skadet av spiker. I første etasje kan det se ut som interiørene er malt opp i kopi, men fargene i annen etasjes gavlfrom er uten tvil autentiske. Fargen er tidstypisk og det vil bli en tidsriktig sammenheng mellom de to rommene. Det viktigste er at Olav Duun levde med akkurat disse interiørene og sanset akkurat disse fargene. Vi foreslår derfor å fjerne faspanelet og avdekke lafteveggene.

Vinduene i de to rommene har ingen tilknytning til Duunfamilien da de ble satt inn så sent som i 1976. Vi mener derfor de opprinnelige trefags krysspostvinduene bør tilbakeføres. Man kunne innvende at vinduene i første etasje hadde lavere trefags vinduer en lang periode eller at bygningen bør ha like vinduer i begge etasjer.

En periode frem til 1976 sto de høyere eldre vinduene i annen etasje sammen med lavere nyere vinduer i første etasje. Bygningshistorisk er det et uttrykk for at hus er under endring og tillegges begrepet byggeskikk/ endringsskikk. Det er ikke galt å vise at bygninger er endret i tidens løp. Man kan også vise til at vinduene i første etasje med fordel kan skiftes til opprinnelig type som uansett var noe forskjellige. Første etasjes vinduer er ikke lenger autentiske i forhold til perioden som ønskes bevart og har i seg selv ikke antikvarisk verdi. Historisk tilhører heller ikke den lavere vindustypen Olav Duuns tid.

Vi har vurdert vinduene i første etasje i sammenheng med oppdraget om tilbakeføring av værelsene i annen etasje. En tilbakeføring av vinduer i annen etasje har fasademessige konsekvenser som berører første etasje og fasadeuttrykket i sin helhet. Spørsmålet hvilke konsekvenser tilbakeføring i annen etasje har i forhold til første etasje.

Første etasjes yngre stuevinduer mot syd og øst er ca 20cm bredere enn annen etasjes vinduer. Vi har forsøkt å klarlegge om dette er en utvidelse i bredden i forhold til opprinnelig vindusbredde. Det er spor av innskjøtt tømmer over de lavere yngre vinduene som antyder at opprinnelige vinduer var bredere i disse to rommene. Vi har snakket med tidligere styreleder Raghild Vestby hvis mann husker at åpningen i tømmeret virket opprinnelig og ikke senere utsaget. Spor i malingen under eksisterende vinduer tyder også på at dette er riktig. At første etasjes vinduer var bredere er på bakgrunn av dette rimelig å tro. En undersøkelse av tømmeret bak vinduenes gerikter vil gi et endelig svar på spørsmålet.

Uansett bør det være mulig å gjeninnføre en 20cm smalere åpning dersom dette skulle vise seg å være feil. Vi konkluderer at en tilbakeføring av vinduene i gavlværelsene ikke vil ha uforutsette eller uløselige konsekvenser for fremtidige beslutninger vedr. første etasjes vinduer. Tvert i mot bør det være mulig å videreføre en tilbakeføring av annen etasje til første etasjes vinduer. Huset er forøvrig særpreget av ulike vindustyper på samme fasade også opprinnelig.

Anbefaling

Begge værelser tilbakeføres til første periode. Vinduene i annen etasjes gavlfrom skiftes ut med høyere vinduer som opprinnelig. Vi vil også anbefale at man vurderer å tilbakeføre vinduene i første etasje.

FARGER INTERIØR: Værelse mot øst	Værelse mot vest
Tak Periode 1 – Skyggepanel med staff: 1005-b linolje Periode 2 – Skyggepanel med staff: 1005-b linolje Periode 3 – Takess: Hvit alkyd?	Tak Periode 1: Hvit linolje Periode 2: Hvit linolje Periode 3 – Takess: hvit
Vegg Periode 1 og 2 – Tømmer: Lys grå grunning linolje Avslutning: s3030-g70y varmere, linolje Periode 3 – Møllestupanel: Trehvit	Periode 1 - Tømmer: s2020-y60r linolje Periode 2 – Faspanel: s1050-b linolje Periode 3 – Møllestupanel: trehvit
Vindu Fargen på vinduene kan foreslås etter forbilde fra samme tid og fargesammensetning annet sted. Fargen på vinduene i sovekammerset og trappegangen kan også gi en indikasjon på hvordan man har tenkt. Til veggfargen 3030-g70y kan foreslås noe i retning av 2010-y30r, gjerne noe mørkere/tyngre. Bør besluttes endelig etter avdekking av vegger og himling.	Fargen på vinduene kan foreslås etter forbilde fra samme tid og fargesammensetning annet sted. Fargen på vinduene i sovekammerset og trappegangen kan også gi en indikasjon. Til den rosa veggfargen kan det forslås hvit vindusfarge etter historismeforbilde.
Brannmur Periode 1: Hvit kalk Periode 2: Hvit kalk Periode 3: Hvit alkydmaling Brannmur	Periode 1: hvit kalk Periode 2: s1050-b linolje? Periode 3: s2005-g70y alkyd + tapet
Dør Periode 1: S4030-y30r linolje Periode 2: S4030-y30r linolje Periode 3: Brun	Dør Periode 1: 4030-g70r linolje Periode 2: 4030-g70r linolje Periode 3: Brun
Fotlist Periode 1: 4020-y30r linolje Periode 2: 4020-y30r linolje Periode 3: Brunbeiset tre	Fotlist Periode 1 og 2: grunning 2020-y20r Avslutning 4020-y30r linolje Periode 3: Brunbeiset tre
Gulv Periode 1: Som fotlist Periode 2: Som fotlist Periode 3: Lys grå linoleum	Gulv Periode 1: som fotlist Periode 2: som fotlist Periode 3: lys grå linoleum
<p>NB: FARGENE BØR LESES AV IGJEN NÅR ALT ER AVDEKKET OG I GODT DAGSLYS.</p> <p>Generelt om maling Alle opprinnelige romelementer er malt med linoljemaling. Det må benyttes linoljemaling ved retusjering av originalfargen på lafteveggene. Det kan kjøpes inn hvit base, helst produsert med tørrpigmenter. Kunstnerfarger Linoljefarge) på tube kan benyttes for å brette malingen til ønsket farge. Det fås også kjøpt kunstnerfarger på større bokser. NCS brukket maling kjøpt ferdig fra fargehandlenes fargesystem vil ikke oppnå stor nok likhet med de opprinnelige fargene og frarådes brukt i denne sammenhengen. Skulle man likevel velge en NCS-løsning bør man være forberedt på å brette fargen ytterligere med tubefarger. Det bør benyttes en maler som har erfaring med linoljemaling og retusjering.</p>	

TO GAVLROM ANNEN ETASJE RETNING ØST-VEST TILSTAND OG FORSLAG TIL TILTAK	
TILSTAND	TILTAK
<p>Isolasjon Det er lagt 5cm steinullmatter og plast i himling og vegger. Himlingen er opprinnelig antagelig isolert med koks. Veggene kun med plankelaft i 60mm tykkelse. Tettheten i omfarene ser bra ut der det ikke har vært råte eller vannskader (østvegg ved vindu).</p>	<p>Om mulig bør rommet isoleres ovenfra loftet og skråtakene ved at himlingsbordene der demonteres så mye som nødvendig. Det legges opp svartpapp og glavamatter som ikke bør være tykkere enn at det er tilstrekkelig lufting mot yttertaket.</p> <p>Det er teknisk sett uheldig å isolere ytterveggene innefra fordi kuldepunktet da flyttes innover i lafteplanken og det oppstår lettere kondens og råte. Veggene etterisoleres derfor ikke. Dersom det pga skader besluttes å sette opp en falsk lafteplankvegg mot øst og vest (gavlveggene) isoleres denne ikke, men lektes ut og det legges svartpapp mellom opprinnelig og ny vegg.</p>
<p>Himling Pga høyde og takform er himlingen delt i horisontal himling og skråtak til hver side. Takessplater er nedforet på lekter og isolert med 5 cm glava / steinull. Det er lagt plastfolie over takessplatene. Opprinnelig tak i hovedsak intakt over platene. Opprinnelig himling består av skyggepanel med staff. To langsgående dekorative bjelker følger overgangen mellom skrå og himling. Antagelig koksisolasjon av stubbloft. Loft er tilgjengelig gjennom luke i gang</p>	<p>Takessplater, plast og lekter rives og fjernes uten å ødelegge de originale himlingsbordene. Skråen under graden i sydvestre hjørne er tidligere sterkt råteskadd fra gammelt av og himlingsbord mangler. Opprinnelig taklist er delvis ødelagt. Ødelagte bygningsdeler fjernes, men intakte deler skjæres av og brukes. Dersom det er mulig mht plass bør himlingen isoleres noe ved at en tilstrekkelig mengde skråhimplingsbord demonteres forsiktig og det isoleres over, med passe lufting mot yttertak. Sørger for lufting ut. Viktig mht snesmelting etc. Tilsvarende bord og list settes opp som erstatning for det som mangler eller er ødelagt.</p>
<p>Vegger Veggene er isolert med 5cm glava og utforet 5 cm med lekter plastfolie og Møllestuepanel. Lafteplanken bak ser ut til å være i god stand med unntak av partier på østveggen og vestveggen. Ifølge tidligere styreleder skal lafteknutene mot syd være skadet. Rundt vinduet mot syd kan det observeres spor av vannskader og noe råte på lafteplanken ved beitskien/vinduet. Man må også være forberedt på at det kan vise seg skader under gradene og ved hjørnene etter avdekking. Veggene ble på 1970-tallet forsterket med strekkfisker og gjennomgående bolter. Boltene er ikke skrudd godt til.</p>	<p>Møllestuepanel, nyere listverk, lekter, plast og isolasjon fjernes. Det rives med forsiktighet slik at malingen på lafteplanken ikke skades. Gammelt listverk som er bevart, skal bevares og bare fornyes lokalt der det er skader eller mangler. Malingen på lafteplanken repareres ved at spikerhull og andre skader sparkles med linoljekitt. Bart tre skal grunnes før sparkling. Om nødvendig felles inn tre etter renskjæring med stemjern eller overfres.</p> <p>Gavlveggene mot vurderes etter at alt nytt panel, utlekting, plast og isolasjon er fjernet. Dersom faspanelet i rommet mot vest fjernes, vurderes det å legge en "falsk" plankelaftvegg utenpå den gamle. Lektes ut minimalt og isoleres mot trekk med svartpapp. Samme vurdering ved gavlvegg øst.</p> <p>Der maling mangler, retusjeres med linoljemaling. For å oppnå riktig farge og virkning må det benyttes linoljemaling som brekkes med tubefarger eller tørrpigmenter blandet ut på stedet. Ferdigblandet maling etter NCS-kode blir ikke lik nok. Veggfargen ser ut til å være svært godt bevart og bør i sin helhet bevares og brukes som den er etter rengjøring.</p>

<p>Dører Dørene er i god stand, med tidsriktige beslag og vridere bevart.</p>	<p>Dørene males opp i første periodes farge. Det benyttes linoljemaling.</p>
<p>Gerikter og lister Det mangler gerikter til alle dører og vinduer. Det mangler et antall meter taklister, både med og uten liten avsluttende hulkil mot tak. Det mangler et antall meter fotlist og alle vindusgerikter. Brannmurlister mangler.</p>	<p>Det høvles opp et adekvat antall meter av de ulike profilerte listene/geriktene. Mengden bestemmes etter full avdekking av rommet. Profiler og dimensjoner skal kopieres nøyaktig. Males i første periodes farger. Brannmurlistene skal være smalere enn tilsvarende lister i første etasje. Muligens bare en flat avrundet list (se kammers). Ellers i annen etg. er benyttet to ulike gerikter. I gangen er en nybarokkpreget gerikt og i kammersene en mer vanlig sveitserpreget. Dersom ikke full avdekking av rommet bringer for dagen klarere spor må man velge mellom disse to profiltypene.</p>
<p>Strekfisker Ytterveggen mot nord er stivet opp av to strekkfisker. ubearbeidet tre og bolter/muttere.</p>	<p>Skrus godt til. Bolteendene skjæres av, rundes i kantene og treverket gås over. Males som vegg. Kittes bak - i omfarene.</p>
<p>Vinduer Vinduene er satt inn ca 1980. Lavere enn de opprinnelige vinduene. Bredden er omtrent som opprinnelig.</p>	<p>Det lages nye vinduer etter tegning. Endelig målsetting av karmens dimensjoner bestemmes først etter fullstendig avdekking av begge gavlveggene. Tegningen forutsetter at oppstivende foringer på hver side av åpningen i lafteplanken beholdes. Dersom disse kan fjernes kan karmbredden økes noe. Dersom gavlveggene beholdes i opprinnelig tykkelse lages det enkle vinduer. Det kan da vurderes å lage en løsning med tradisjonelt varevindu. Det vil ha konsekvens for losholten som da bør tegnes om. Legges det til en falsk lafteplankvegg innvendig kan det lages koblede vinduer.</p>
<p>Gulv Gulvene er av relativt smale bord. Tiltak vurderes etter at bordene er avdekket.</p>	<p>Vinyl og plater fjernes. Gulvet vurderes med tanke på skader. Spikerhull tettes og enten males gulvet opp på den gamle malingen (er den kun pent slitt, kan det vurderes å beholdt den som den er), eller gulvet slipes dersom det viser seg at malingen er løs i forhold til underlaget. Males i så fall opp i periode 1. Det benyttes helst oxanforsterket linoljemaling. Alternativt Oxan type gulvmaling. Lød og farge blir imidlertid blassere med moderne malingstyper.</p>
<p>Elektrisk anlegg Alt elektrisk utstyr ble fornyet i 1979 og fungerer bra, men tilfredsstillende ikke krav til jording,</p>	<p>Alt elektrisk må pga rivningsarbeider skiftes ut til gjeldende standard. Legges som åpent anlegg.</p>

REGISTRERING AV EKSISTERENDE INTERIØR ROM MOT VEST

REGISTRERING AV EKSISTERENDE INTERIØR ROM MOT ØST

AVDEKKING AV GAMMELT INTERIØR ØSTRE OG VESTRE ROM ANNEN ETASJE

Over til venstre: Avdekket faspanel og lafteplankvegg i rom mot vest ved inngangsdøren fra gangen.

Over i midten: Avdekket eldre reparasjon av grad/skråtak i rom mot vest, sydvestre hjørne. Her er himlingspanelet fjernet.

Over til høyre: Avdekket himlingspanel rom mot vest, ved pipen sørøstre hjørne.

Under til venstre: Avdekket faspanel rom mot vest, ved inngangsdøren. Brannmurfløyen tilhører perioden med faspanel.

Under i midten: Avdekket faspanel på vegg mot østre rom.

Under til høyre: Avdekket faspanel og gammel vindusåpning rom mot vest.

Over til venstre: Avdekket himling ved brannmur i rom mot øst

Over til høyre: Avdekket lafteplank i rom mot øst.

Under til venstre: Avdekket nedre del av åpning i tømmeret for vindu, rom mot øst.

Under til høyre: Avdekket lafteplank, rom mot øst, ved nordøstre hjørne.

Over: Øvre del av vindusåpningen i tømmeret, vindu mot øst, avdekket.

Under: Skråtak, himlingspanel og dekorativ bjelke i rom mot øst.

FASADER - KONSEKVENSER VED TILBAKEFØRING

Over: fasadene slik de er i dag. Fra øverst venstre: vest, øst, nord og syd.

Øverst til venstre. Et av to opprinnelige bevarte vinduer i annen etasje. Dette står i sovekammers mot øst og det andre i trappegangen mot syd.

Over: Utsnitt av fotografi som viser del av det opprinnelige vinduet mot syd.

Under til venstre: Utsnitt av eldre foto viser vestfasaden med annen generasjonsvindu i første etasje og opprinnelig i annen etasje. Perspektivet er rettet opp.

Under til høyre: Forstørret utsnitt. De nedre sidevinduene ser ut til å tilsvare rammeformatet i vestre vindu annen etg syd.

Fotografier fra restaureringsarbeider utført på 2000-tallet. Viser vindu fra periode 2 samt spor i tømmer etter eldre vindusbredde som i dag.

Over: Tilbakeføring av fasaden mot vest er uproblematisk uansett om man velger å tilbakeføre første etasje eller ikke. Det opprinnelige vinduet i annen etasje sto til begge perioder vindu. Fotomontasje.

Før man bestemmer hva som er riktig historisk løsning for første etasjes vinduer bør det forsøkes fremskaffet gamle ekstriørbilder av syd og østfasaden. Jarlsberg avis kan ha bilder, og det finnes antagelig flere utgaver av denne bygnings-typen. I følge et skriv fra Vestfold fylkeskommune skal det finnes et tilsvarende hus i Horten og det er ikke usannsynlig at bygningen kan være levert som ferdighus fra Strømmen trevarefabrikk.

Til venstre: Fotomontasje som viser samme type vindu i første etasje men noe bredere siderammer. Siderammene er like brede som midtrammen. Ikke uvanlig som historisme (nyrenessanse) fenomen. På grunnlag av gammelt fotografi er det rimelig å tro at vinduene i stuene i første etasje ikke var lik vinduene i gavlen i annen etasje. Fotografiet antyder vindusbånd med like rammer og naturligvis krysspost.

Under til venstre: alternativ med fire rammer. Under: Sydfasaden med tilsvarende løsninger.

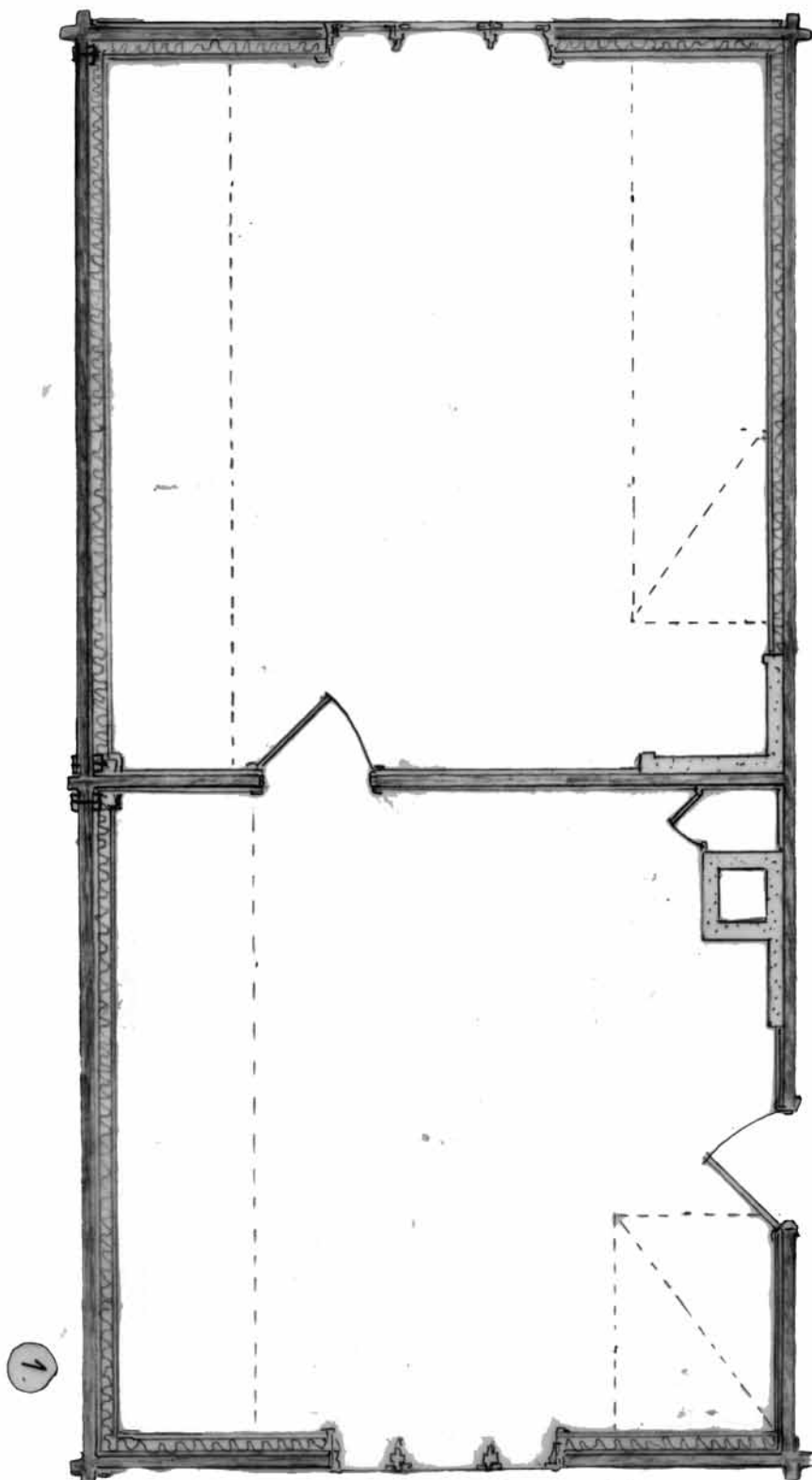
Det bør gjøres noe mer arbeid for å bringe for dagen kilder til første etasjes vinduer.

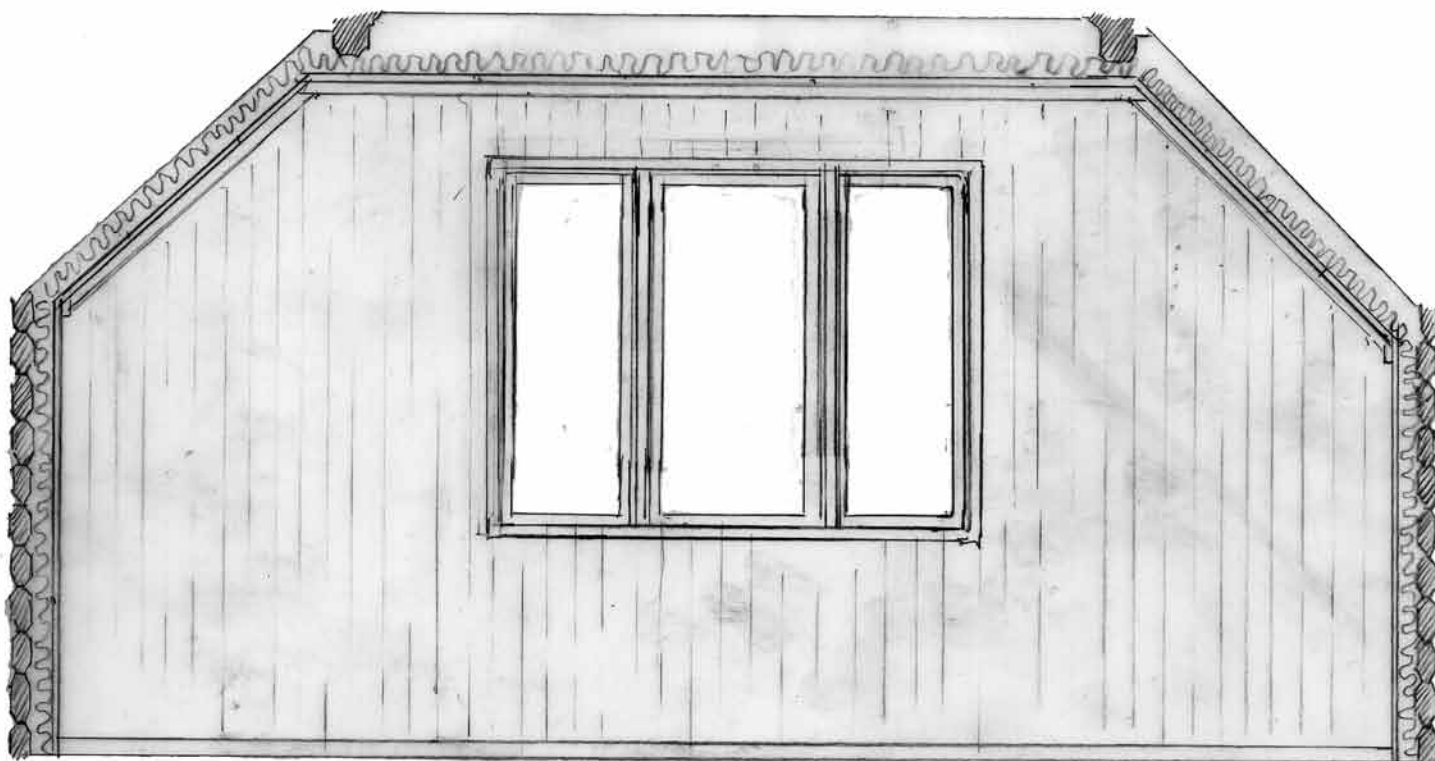

TEGNINGER, OPPMÅLING OG FORSLAG TIL VINDUER

NB: Tegningene er scannet og målene er derfor ikke korrekte.

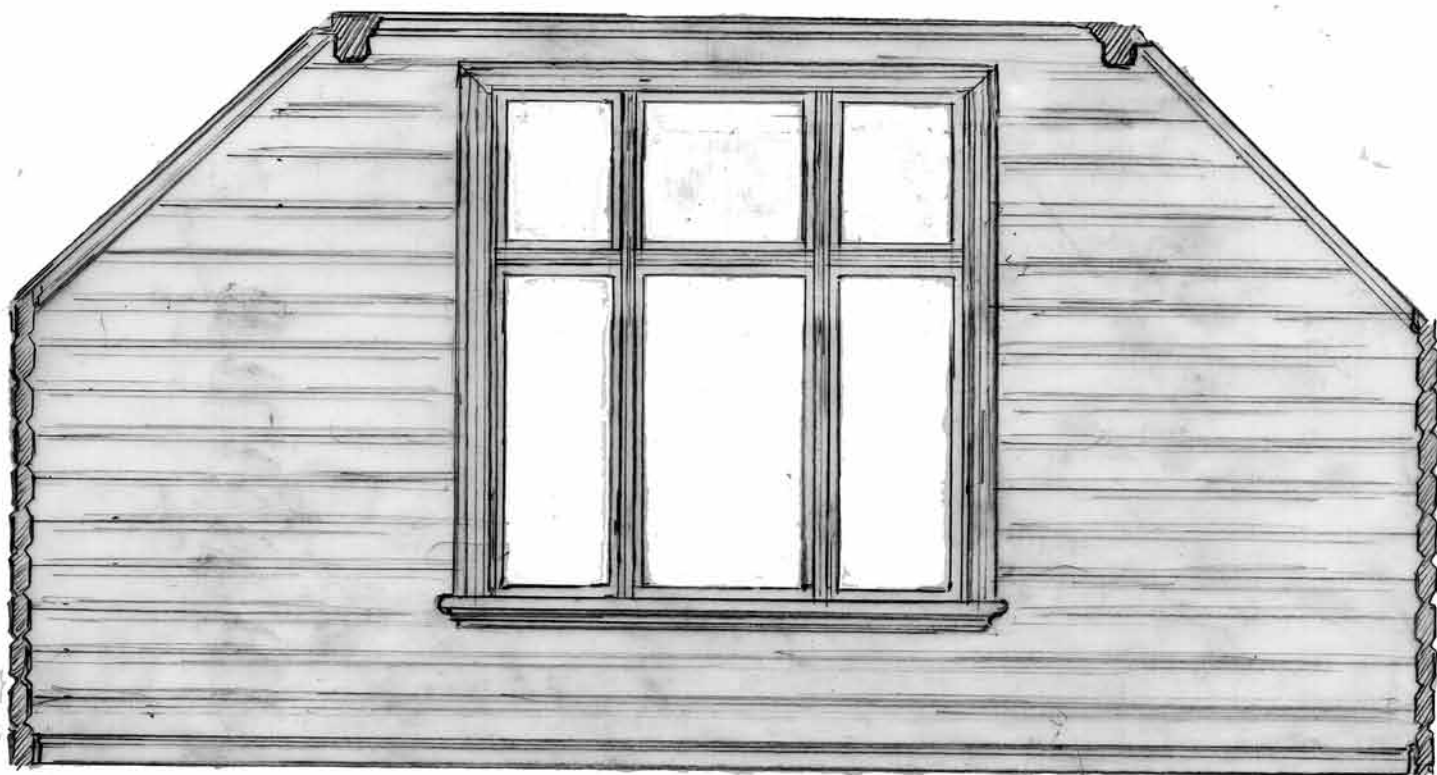
- 1 Oppmåling av gavlrommene inkl ulike perioder.
 - 2 Eksisterende gavlvegg mot øst. Illustrasjon.
 - 3 Opprinnelig gavlvegg mot øst. Illustrasjon
 - 4 Lafteplank snitt
 - 5 Dekorativ bjelke med list, snitt.
 - 6 Vinduslist fra sovekammers mot øst. Benyttes her.
 - 7 Vindu bunngerikt fra sovekammers øst. Benyttes her.
 - 8 Eksisterende fotlist. Benyttes her.
 - 9 Eksisterende taklist. Benyttes her.
 - 10 Som over. Variant. Benyttes her.
 - 11 Dørgerikt fra gang. Vurderes benyttet her.
 - 12 Eksisterende opprinnelig hengsle.
 - 13 Snitt av dørblad
 - 14 Himlingspanel, periode 1. Skyggepanel med staff
 - 15 Veggpanel periode 2, vest. Faspanel.
 - 16 Eksisterende taklist, fjernes.
 - 17 Eksisterende gerikt, fjernes.
- Resterende: Forslag til utforming av vinduer annen etasje.

EKSISTERENDE GAVLVEGG MED NYERE TREFAGSVINDU - ILLUSTRASJON

2

REKONSTRUERT GAVLVEGG MED TREFAGSVINDU / KRYSSPOST - ILLUSTRASJON

3

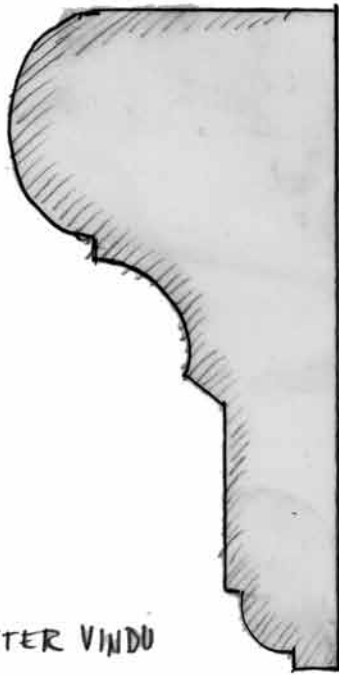
EMMA OG OLAVS DUUNS HUS - HOLMESTRAND

OPPMÅLING OG REKONSTRUKSJON VED BENTE BJERKNES OG RAGNAR KRISTENSEN 28.11.2009

GERIKTER VINDU

6

7

M = 1:1

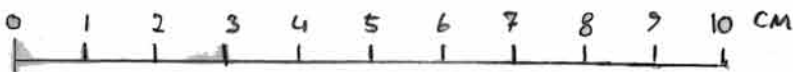

16

17

TAKLIST
CA. 1978
DØR OG VINDUS GERIKT

FOTLIST

8

VARIANTER

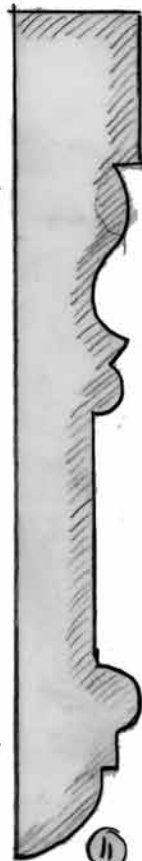
9

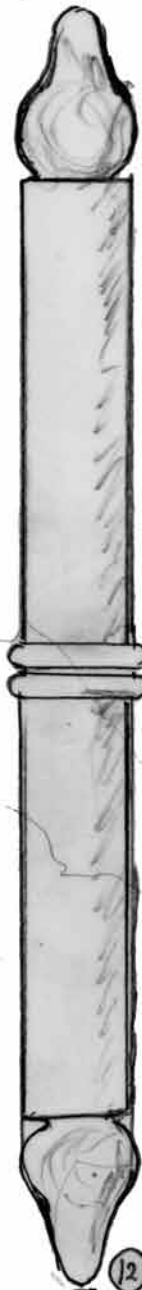
10

TAKLIST

DØR
GERIKT

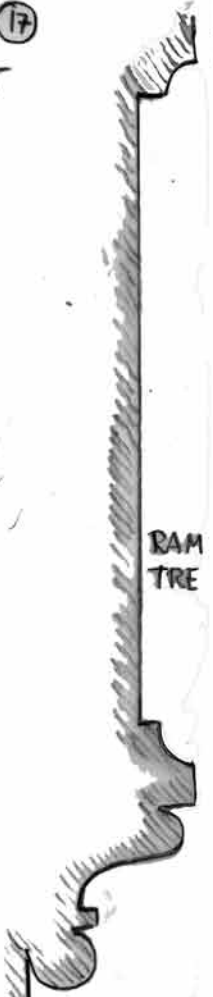

11

12

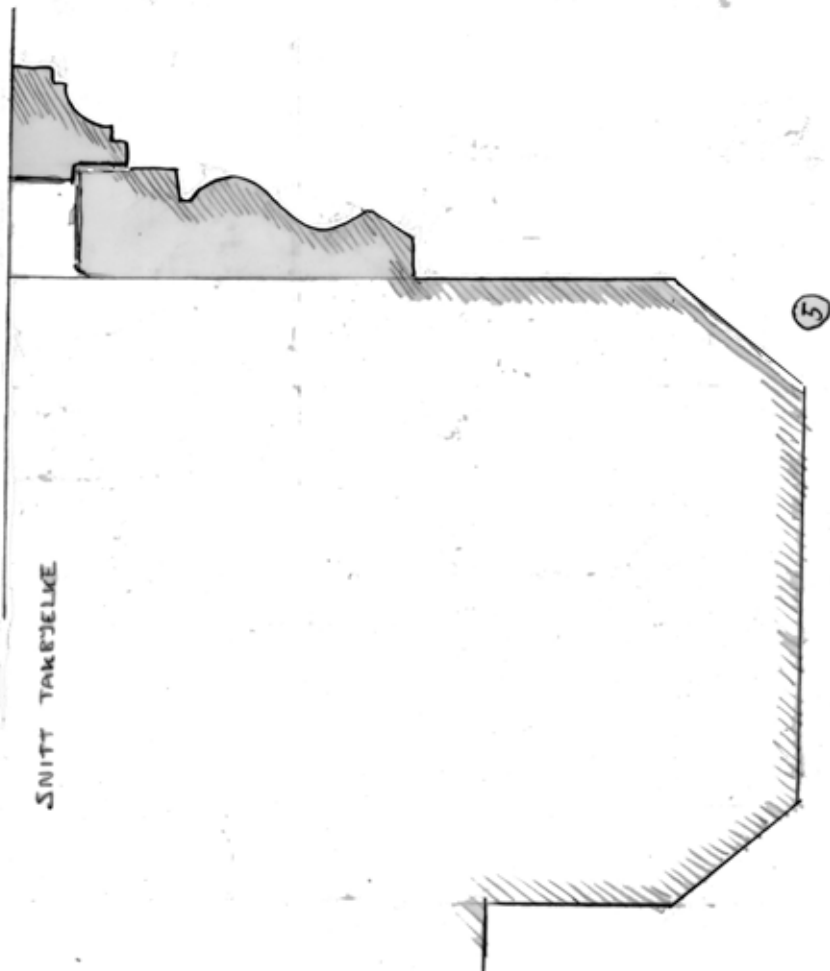
RAM
TRE

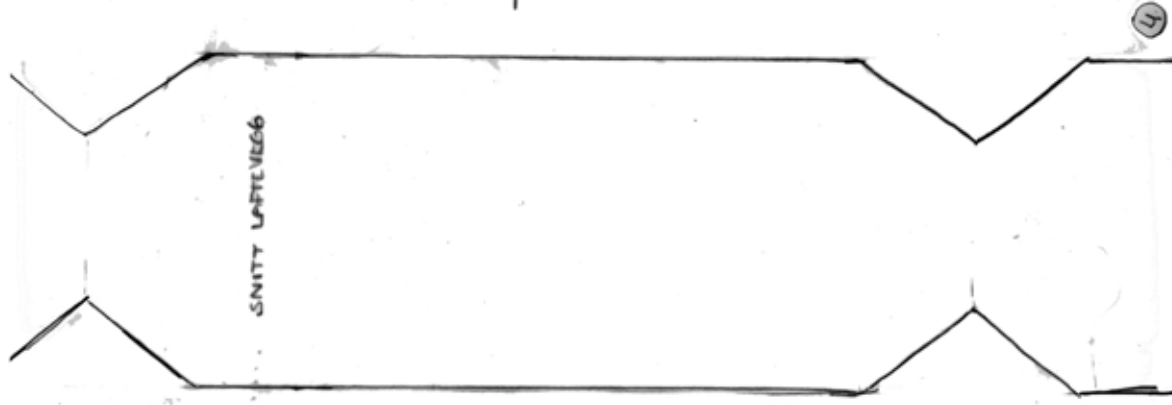
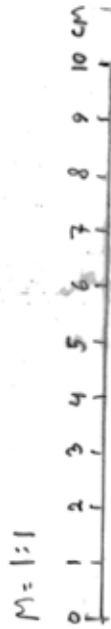
SNITT
DØRBLAD

FYLING

13

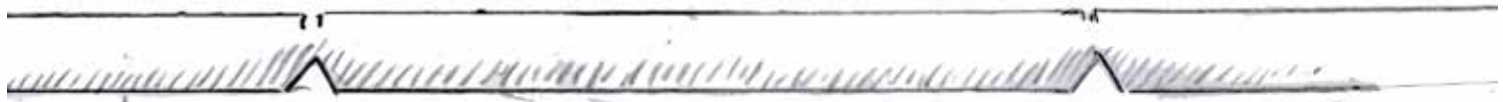
SNITT TAKFJELKE

SNITT LAFTEVEGG

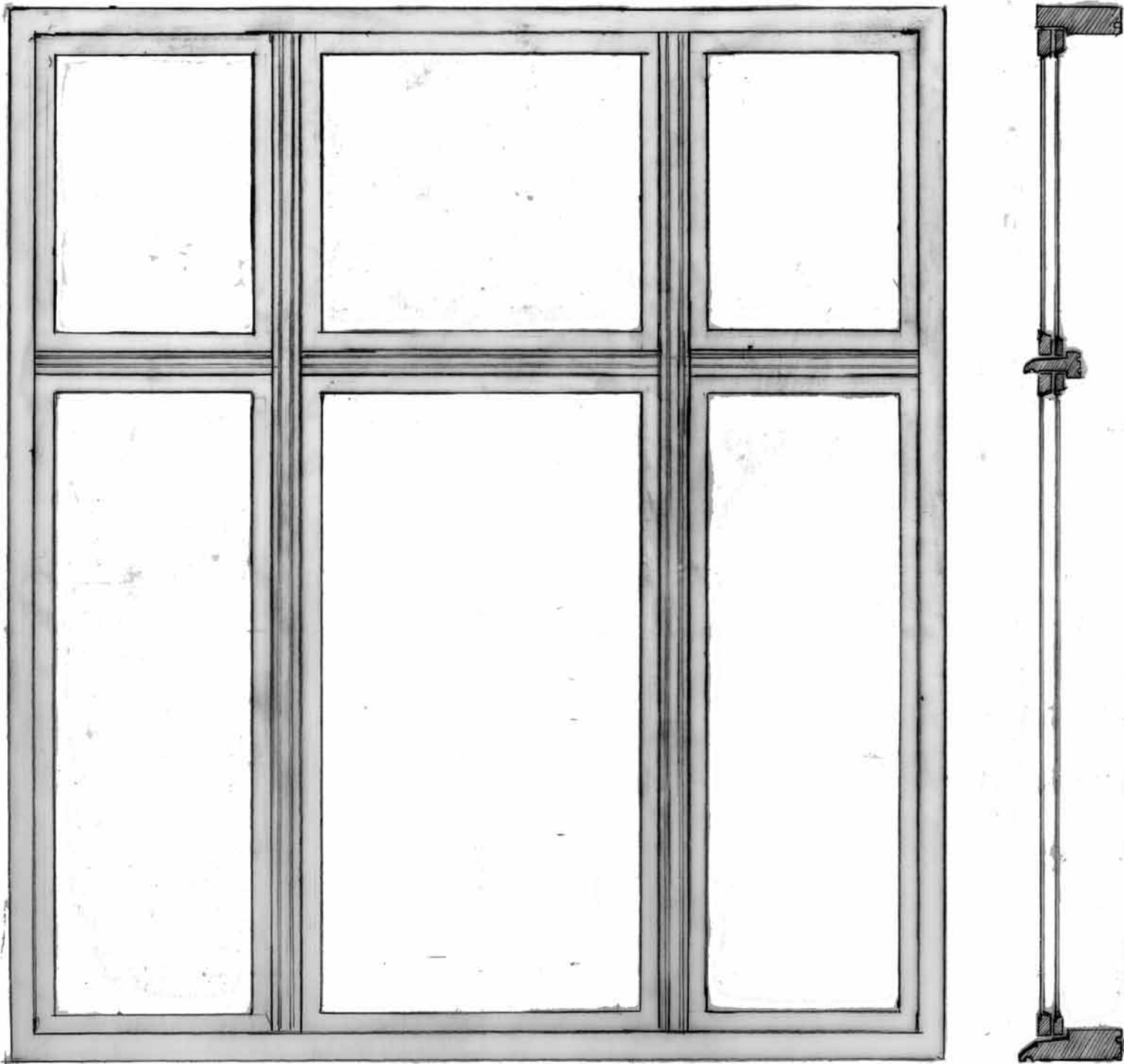

SKYGGEPANEL MED PERLESTAFF - HIMLING

FASPANEL - VEGG VÆRELJE MOT HAGEN 10MM

Forslag til vindu, gavl øst og vest annen etasje. Front sett fra innsiden.

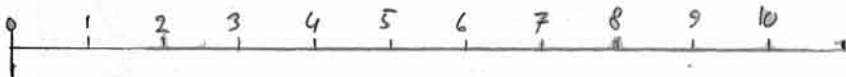

VINDU 2ETG M=1:10 INNSIDE

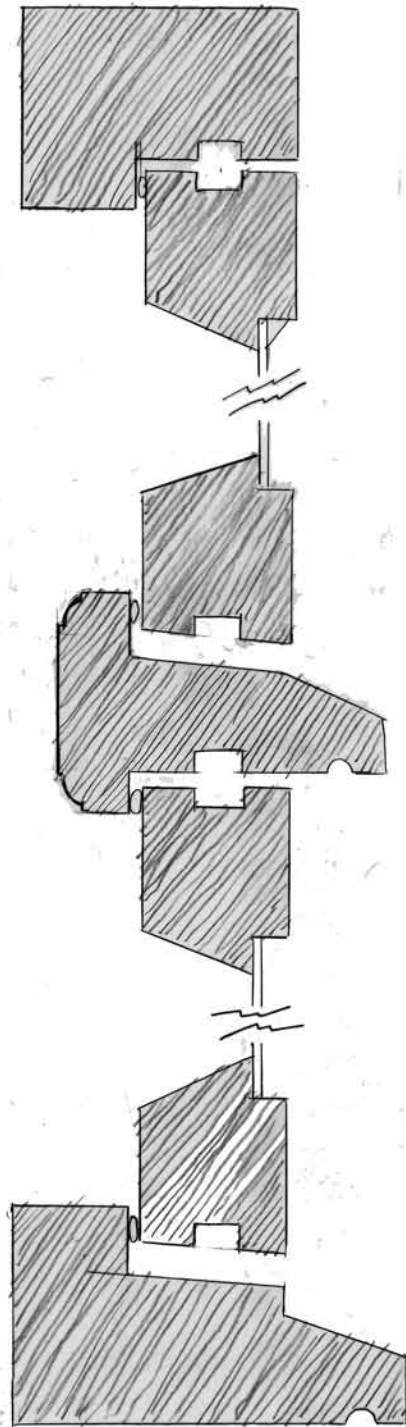
ÅPNING I TØMMERVEGG MALER B: 186cm H: 192cm ÷ 2x FORINGER / OPPSTIVERE 2x 50mm

KARM BEREGNET TIL B: 168 H: 188 KARMTYKKELSE 50mm

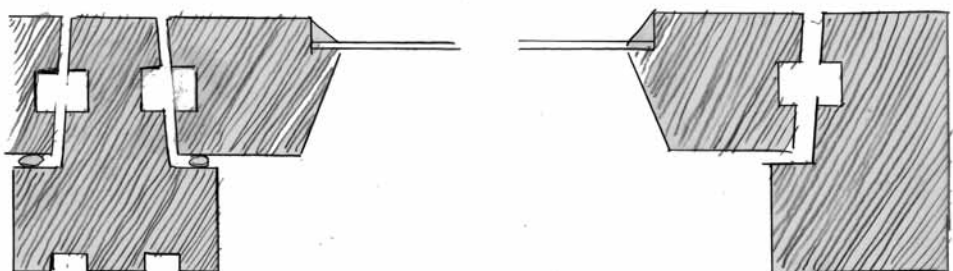
Rene Kristensen 24.11.09

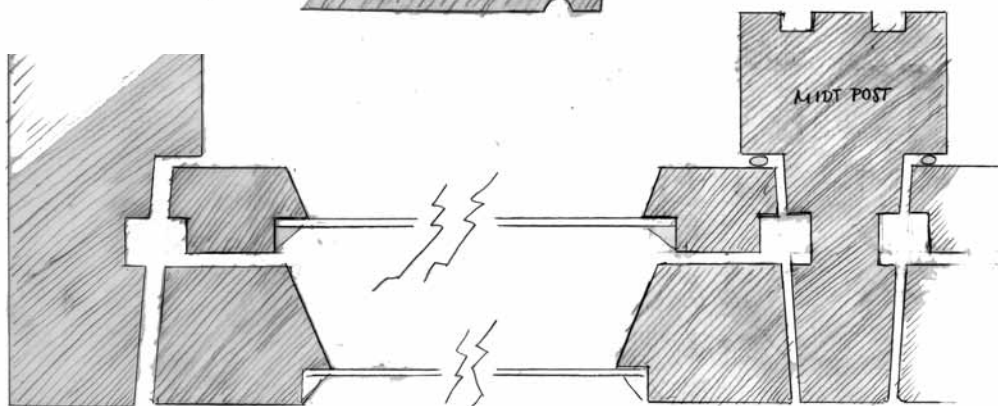
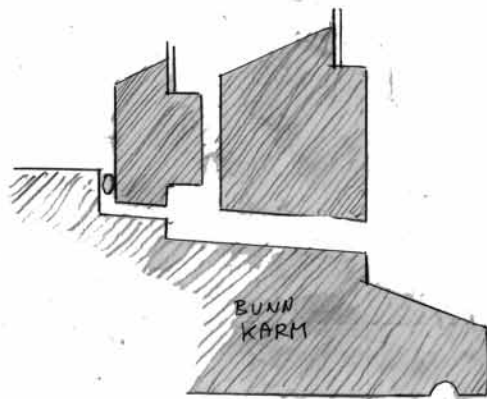
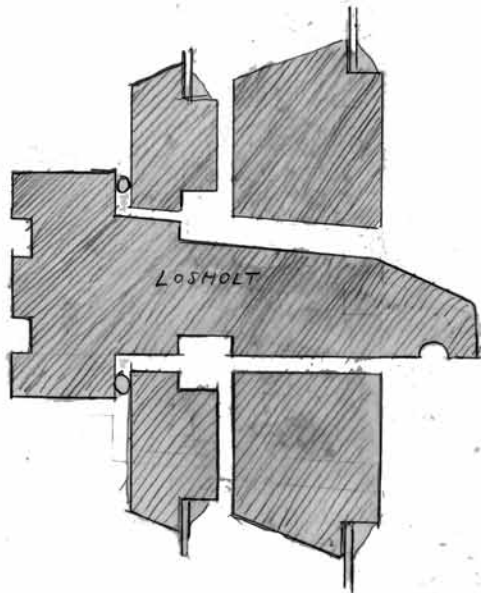
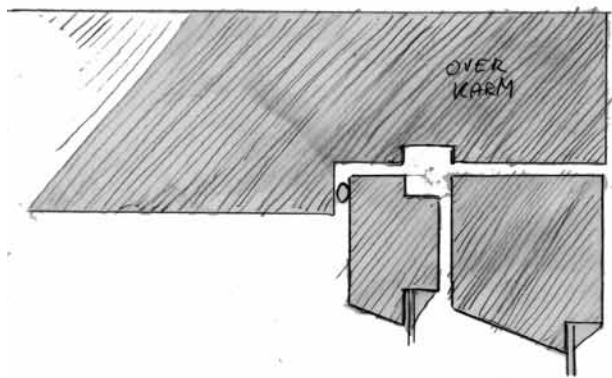
Alternativ enkle vinduer. Snitt vertikal og horisontal.

EMMA OG OLAV BUUNDT HJØR HOLHEISTRAND
 FORSLAG TIL EIKELT TRÆFAS VINDU MED KRYSPØST
 Roimar Kristensen 26.11.2009 M=1:1
 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Alternativ koblede vinduer, snitt horisontal og vertikal

EMMA OG OLAV ØVUNGS HUS, HOLHESTRAND
FØRSLAG TIL KOBLET TRÆPAGS VINDU MED KRYSTPOST
Ragnar Kristensen 25.11.2009 M = 1:1
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 cm

Kilder:

Egne undersøkelser og oppmålinger på stedet.

Samtale med Johan Dahl, Holmestrand

Fotografier tilhørende Johan Dahl, Holmestrand

Samtaler med stiftelsens leder Marit Maurstad og tidligere leder Ragnhild Vestby.

Fotografier tilhørende stiftelsen samt Ragnhild Vestby.

Pantebøker for Botne kommune, Statsarkivet på nett.

Stiftelsens arkiv vedr. arbeider og befaringer.